

Η «ύβρις» του καιρού μας - Του Μητροπολίτη Ελευθερουπόλεως Χρυσοστόμου

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Ελευθερουπόλεως](#)

Με τίτλο “Η «ύβρις» του καιρού μας”, ο Σεβασμιώτατος [Μητροπολίτης Ελευθερουπόλεως](#) κ. Χρυσόστομος εξέδωσε κείμενο στο οποίο μεταξύ άλλων υπογραμμίζει: “ο εξελεγμένος «δυτικός» άνθρωπος έχει υπερβεί τα όριά του. Υπέκυψε ασυλόγιστα στον πειρασμό των μελλοντικών κατασκευαστών του πύργου της Βαβέλ περιφρονώντας χωρίς ίχνος φόβου και Θεό και τους αιώνιους νόμους του Θεού”.

Παρακάτω ολόκληρο το κείμενο του Μητροπολίτη Ελευθερουπόλεως:

Ἡ λέξη «ὑβρις» στό λεξιλόγιο τῶν προγόνων μας δέν εἶχε ἀκριβῶς τή σημασία πού ἔχει ἡ ἀντίστοιχη λέξη βρισιά, βρίσιμο στό σημερινό λεξιλόγιο. Ἐκεῖνα τά χρόνια εἶχε πιά βαθιὰ σημασία, θά λέγαμε ἀκριβέστερα μεταφυσική σημασία. Ἀπό τό ἐπίπεδο τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, τό ἐπίπεδο τῆς ἠθικῆς πῆγαινε πιά ψηλά, στή θρησκευτική σφαῖρα, στίς σχέσεις καλύτερα θεοῦ καί ἀνθρώπων.

Ὡς γνωστόν οἱ πρόγονοί μας πρό Χριστοῦ, ἄν καί βρίσκονταν «ἐν χώρα καί σκιᾷ θανάτου» σύμφωνα μέ τήν προφητική ἔκφραση, (Ματθαίου 4,16) σχετικά μέ τή θρησκεία, ἐν τούτοις ἐφύλατταν πίστη καί σεβασμό στό “θεῖον” καί θεωροῦσαν πρᾶγμα τελείως ἀνάρμοστο, κάκιστο, βδέλυγμα, τή θρησκευτική ἀδιαφορία καί προπάντων τήν ἀθεία. Πόσο τιμητικά καί ἐγκωμιαστικά γιά τούς προγόνους μας ἦσαν ἐκεῖνα τά λόγια, πού εἶπε κάποτε ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν βρέθηκε καί ξεναγήθηκε στό κλεινόν ἄστυ τῶν Ἀθηνῶν ! «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος ἀπό τό ὕψος τοῦ Ἀρείου πάγου, κατά πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ...» (Πράξεις 17,22).

Τί τιμητικό ἐγκώμιο! Τόσο θρηῆσκοι καί εὐλαβεῖς στά θεῖα ἦσαν οἱ ἐραστές τῆς σοφίας καί τῆς γνώσεως κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν! Καί γιατί νά μή τοποθετήσουμε μπροστά στή λάμψη αὐτοῦ τοῦ θαυμάσιου ἐπαίνου ὅλους τούς προγόνους μας; Ἦσαν θρηῆσκοι καί εὐλαβεῖς καί μέσα στήν παχυλή θρησκευτική τους ἄγνοια ὅλο καί πρόσθεταν θεότητες στό ἤδη ἀπό αἰῶνες βεβαρυμένο πάνθεό τους. Ταλαίπωροι ἄνθρωποι!

Ἀκριβῶς, λοιπόν, ἐπειδὴ ἦταν βαθιὰ χαραγμένη στή ψυχὴ τους ἡ θρησκευτική ἰδέα, γι’ αὐτό καί ἀποστρέφονταν καί κάποτε καταδίωκαν συνανθρώπους των, ὅταν μέ τρόπο διαπίστωναν ἀσέβεια στά θεῖα. Οἱ ἀθεϊστές στήν ἀρχαία Ἑλλάδα ἀποτελοῦσαν μειοψηφία. Ἀκόμη καί φιλόσοφοι, ὅπως ὁ Πρωταγόρας, ὁ Ξενοφάνης, ὁ Ἀναξαγόρας, πού ἔριξαν τά πρῶτα δειλά βέλη κατά τῆς πολυθείας, θεωρήθηκαν ἄνδρες ἀσεβεῖς καί διώχθηκαν. Αὐτό τό παράδοξο, -γιά μᾶς σήμερα- δέν συνέβη καί μέ τόν Σωκράτη, τόν «πάντων ἀνδρῶν σοφώτατον»;

Καί γιά νά ἔχουμε πληρέστερη ἱστορική γνώση γιά τόν ἀθεϊσμό τῶν προγόνων μας ὀφείλουμε νά προσθέσουμε ἐδῶ, ὅτι ὁ ἀθεϊσμός στήν ἀρχαία Ἑλλάδα ἐμφανίστηκε τόν πέμπτο αἰῶνα π.Χ. παράλληλα μέ τήν ἐμφάνιση τῶν ὑλιστικῶν φιλοσόφων. Παρόλο πού μετά ἀπο στρατιωτικές ἀποτυχίες λήφθηκαν μέτρα ἐναντίον του, ἄνθισε περαιτέρω κατά τήν Ἑλληνιστική περίοδο.

Τώρα ἂς ἔλθουμε στό κυρίως θέμα μας, πού εἶναι ἡ ὑβρις. Ἡ ὑβρις ἦταν βασική ἀντίληψη τῆς κοσμοθεωρίας τῶν προγόνων μας. Ὅταν κάποιος, ὑπερεκτιμώντας τίς ἱκανότητες καί τή δύναμή του (σωματική, ἀλλά κυρίως πολιτική, στρατιωτική

καί οικονομική), συμπεριφερόταν μέ βίαιο, άλαζονικό καί προσβλητικό τρόπο άπέναντι στους άλλους ή στους νόμους τής πολιτείας καί προπάντων άπέναντι στον άγραφο θεϊκό νόμο θεωρεΐτο, ότι διέπραττε «ύβριν», δηλαδή παρουσίαζε συμπεριφορά μέ τήν όποία -τί έκαμε;- έπιχειροϋσε νά υπερβεΐ τή θνητή φύση του καί νά έξομοιωθεΐ μέ τούς θεούς, μέ συνέπεια τήν προσβολή καί τόν έξοργισμό τους.

Ή βίαιη, αυθάδης καί άλαζονική αυτή στάση καί συμπεριφορά, πού άποτελοϋσε γιά τόν άρχαΐο έλληνικό κόσμο παραβίαση τής ήθικής τάξης καί τρόπον τινά απόπειρα άνατροπής τής κοινωνικής ίσορροπίας καί γενικότερα τής τάξης του κόσμου, έθεωρεΐτο, ότι όδηγοϋσε τελικά στήν πτώση καί τήν καταστροφή του «ύβριστοϋ». Άριστα εκφράζει τό πνεϋμα αυτό ό Σοφοκλής στήν περίφημη τραγωδία του “Άντιγόνη”. «Ό Δίας άπεχθάνεται τά λόγια τά παχειά του κομπασμοϋ».

Καί έμεΐς όμως στό ίδιο συμπέρασμα δέν καταλήγουμε, όπως οί σοφοί μας πρόγονοι, διαβάζοντας στήν Παλαιά Διαθήκη τήν υπερήφανη άπόφαση εκείνων πού είχαν αποφασίσει νά κατασκευάσουν τόν πύργο τής Βαβέλ; «δεϋτε οΐκοδομήσωμεν έαυτοΐς πόλιν καί πύργον, οϋ έσται ή κεφαλή έως του ούρανοϋ, καί ποιήσωμεν έαυτοΐς όνομα πρό του διασπαρῆναι ήμᾶς επΐ προσώπου πάσης τής γῆς» (Γένεσις 11,4). Αύτά διανοήθηκαν καί αύτά άπεφάσισαν οί άλαζόνες άπόγονοι του Νώε, χωρίς νά συνετισθοϋν άπό τό φοβερό πάθημα του κατακλυσμοϋ, μέ άποτέλεσμα καί τόν πύργο πού όνειρεύθηκαν νά μή κατασκευάσουν καί νά έλθει ή πανσπερμία των έθνων καί ή πολυγλωσσία. Καί αν τώρα άπό τόν πύργο τής Βαβέλ καί τήν έποχή των προγόνων μας έλθουμε στον καιρό μας δέν θά δυσκολευθοϋμε νά διαπιστώσουμε μέ λύπη, ότι καί ό σύγχρονος άνθρωπος έπεσε στό ίδιο παράπτωμα τής ύβρεως.

Καί ό σύγχρονος άνθρωπος, ό “νεωτερικός” άνθρωπος εκθρόνισε άλαζονικά τόν Θεό. Έγινε (νόμισε) κυρίαρχο, αυτεξούσιο, αυτόνομο όν. Πίστεψε ότι ή λογική καί ή Έπιστήμη κατευθύνουν τά πάντα. Ότι ή λογική καί ή Έπιστήμη τώρα διαμορφώνουν τόν κόσμο. Ανακαλύπτει τούς μηχανικούς-αΐτιοκρατικούς νόμους τής ύπαρξης του. Θεωρεΐ άνοήτως τόν έαυτό του μία αυτολειτουργούμενη μηχανή. Ένθουσιάζεται μέ τά μηχανόμορφα δημιουργήματά του καί άτενίζει μέ ψεύτικη αΐσιοδοξία τό μέλλον. Ό Θεός (ήμαρτον Κύριε!) βρέθηκε κατά τήν τερατώδη καί δαιμονική του πεποίθηση στον «σκουπιδοντενεκέ» τής νεώτερης ιστορίας. Τώρα στήν νεωτερική φάση τής ιστορίας του τυποποιεί τόν τρόπο ζωής του καί τήν παραγωγή.

Καί όμως ή έκκοσμικευμένη καί άθεϊστική Δύση δοκιμάστηκε (καί συνεχίζει νά δοκιμάζεται), καθώς τα ιδεώδη της -οί μεγάλες καί υπερήφανες άφηγήσεις τής νεωτερικότητας-, διαψεύστηκαν μέ τόν τραγικότερο τρόπο. Άναζητώντας

ἐπειγόντως νόημα βίου, οἱ νέοι κυρίως ἄνθρωποι στράφηκαν πρὸς ἐναλλακτικά κοινωνικά κινήματα (οἰκολογικό, εἰρηνιστικό, φεμινιστικό κ.α.). Ἐγκατέλειψαν τὸν Χριστιανισμό, ἀποδοκιμάζοντας δόγματα καὶ ἠθική καὶ τίς τάχα χειραγωγικές διαθέσεις τῆς θεσμοποιημένης Εκκλησίας.

Ἔτσι φθάσαμε ὁ ἐξελιγμένος «δυτικός» ἄνθρωπος, νὰ ἔχει ὑπερβεῖ τὰ ὅριά του. Ὑπέκυψε ἀσυλόγιστα στὸν πειρασμό τῶν μελλοντικῶν κατασκευαστῶν τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ περιφρονώντας χωρὶς ἔχνος φόβου καὶ Θεό καὶ τοὺς αἰώνιους νόμους τοῦ Θεοῦ. Δέν σεβάστηκε τὴ φύση, κατέστρεψε τὸ περιβάλλον. Προπάντων καταπάτησε μανιωδῶς καὶ ἀνέτρεψε τοὺς αἰώνιους νόμους τοῦ Θεοῦ. Τοὺς πρωταρχικούς Του νόμους γιὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Τόλμησε νὰ καταπατήσῃ μέ τρομακτική, τραγική ἐπιπολαιότητα, χωρὶς αἰδῶ, τὸ αἰώνιο «ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς...» (Ματθαίου 19,4). Αὐτὴ ἡ πρωτοφανὴς τόλμη τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου νὰ ἀλλάξῃ νόμους πανανθρώπινους συνιστᾷ τὴν μεγαλύτερη “ὑβρη” τοῦ καιροῦ μας. Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως ἀντιλαμβάνεται κάθε πιστός χριστιανός, δέν μπορεῖ νὰ καθαγιάσῃ μία ὁμοφυλοφιλική σχέση, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόσο ἀγαπημένα ἢ ἀφοσιωμένα εἶναι τὰ δύο ἄτομα. Ἡ σχέση αὐτὴ εἶναι σαφέστατα ἀντίθετη στὴν αἰώνια, τὴ διαχρονικὴ διδαχὴ τῆς Ἀγίας Γραφῆς (Λευϊτικόν 18:12, 1Κορ. 6:9-11) καὶ δέν μπορεῖ σέ καμία περίπτωση νὰ ἐκφράσῃ διαφορετικὰ τὴν μυστικὴ ἱερὴ σύζευξη πού ἀποτελεῖ τὸν χριστιανικὸ γάμο. Δύο Ἀδάμ ἢ δύο Εὗες ἐνωμένοι/ες σέ μία ἀπομίμηση γάμου διαστρεβλώνουν τὴν «εἰκόνα τοῦ Θεοῦ» ἐντὸς τῆς ἀνθρωπότητας, παραμορφώνουν καὶ παραποιοῦν τὴν σωτήρια σχέση μεταξύ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Εκκλησίας.

Οἱ πρόγονοί μας, οἱ “ἐν σκότει” μετὰ τὴν “ὑβρη” κατὰ τοῦ Θεοῦ, τὴν κατάφωρη προσβολή τῆς θείας Δύναμης καὶ Παντοκρατορίας περίμεναν τὴν “τίση”, τὴν δίκαιη τιμωρία καὶ τέλος τὴν κάθαρση. Ἐμεῖς ἄραγε οἱ χριστιανοί, οἱ ὅποιοι «εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν καὶ ἐλάβομεν πνεῦμα ἐπουράνιον», μετὰ τὴν φοβερὴ “ὑβρη”, πού ἀναφέραμε, τὴν προσβολή τῶν αἰώνιων καὶ ἀκατάλυτων νόμων τοῦ Ἐνσαρκωθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τί νὰ περιμένουμε; Ἴλεως ἡμῖν, Κύριε!